

Sygn. akt II CSK 6/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z wniosku G.S.

przy uczestnictwie P.K.

o stwierdzenie nabycia spadku po J.K.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 19 czerwca 2018 r., sygn. akt XV Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik uczestnika P.K. w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 czerwca 2018 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne dotyczyło skutków naruszenia wymagań koniecznych aktu notarialnego, wskazanych w art. 92 § 1 prawa o notariacie, przez niewskazanie miejsca sporządzenia aktu, dla oceny nieważności testamentu notarialnego.

Przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego różni się od przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Problem prawny nie może być jednocześnie przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny oraz istotnym zagadnieniem prawnym, które z założenia jest problemem charakteryzującym się nowością (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, nie publ., z dnia

30 września 2014 r., III SK 2/14, nie publ.). Z treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że autor skargi obie przesłanki potraktował zamiennie.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga natomiast wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżność w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.).

Problem sformułowany w skardze nie spełnia powyższych wymagań zarówno w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 jak i z pkt 2 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, zgodnie z którym za powodujące nieważność czynności prawnej objętej aktem notarialnym można uznać takie nieprawidłowości, które wprowadzają stan wątpliwości co do prawdziwości zdarzeń ujętych w akcie notarialnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2013 r., III CSK 5/13, nie publ.; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2001 r., III CZP 36/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 7). W postanowieniu dnia 15 maja 2003 r., I CKN 367/01 (nie publ.), Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że nie można uznać za nieważny testament w formie aktu notarialnego, w którym nie zaznaczono miejsca jego sporządzenia, choć było oczywistością, gdzie to nastąpiło. Kwestia podniesiona w skardze kasacyjnej nie wymagała zatem wyjaśnienia w kolejnym orzeczeniu Sądu Najwyższego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się również na oczywistą zasadność skargi. Oparcie wniosku na przesłance

oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia, sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Skarżący nie przedstawił jednak wywodu prawnego przekonującego o widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego orzeczenia.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek pełnomocnika wnioskodawcy, Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 6 pkt 2 *in fine* w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).